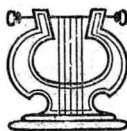

Гавриїл Кобзар.

Д В О Є

Драматичний малюнок на
одну дію.

Ціна 10 цнт.

НАКЛАДОМ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ
ім. Т. Шевченка.

168 East 4th St.,

New York, N. Y

ДІЄВІ ОСОБИ:

ВІН
ВОНА } люде улиці.

РЕКВИЗИТ.

- 1) Пляшка з водою.
- 2) Золотий годинник.
- 3) Револьвер.
- 4) Цигарки.
- 5) Сірники.
- 6) Свисток.

Д В О Є.

(Драматичний малюнок на одну дію.)

(Діється в Києві, літом на Бульварі. Вечір. В глибині за огорожою через улицу — дома з деякими освіченими вікнами. — Чути гомін людей.)
Держи, держи, лови его... А-а, ти не втічеш. Ось він. Піймався злодюго. Бий его, чого дивитесь. (поліцейські свистки.)

ВІН. (після того як гомін трох стих, показується із за куща. В той час по стежці проходить Вона.)
Ка-хн!

ВОНА. (оглянувшись) Що там скоїлось, що так мementують?

ВІН. (виходе із за куща і сіда на ослона) Е, що там цікавого. Іди-но сюди, познакоимся, поговорим де обчім.

ВОНА. А чому і не познакомитись з таким гарним як ти. (Плонула на бік, сідає.)

ВІН. Люблю!.. Молодця. По воєному раз два і мого-рнич. (Виймає з кишені пляшку і пє.)

ВОНА. А ти стало быть воєний?

ВІН. Був колись. На пий.

ВОНА. Хіба ж то личить? Ще хто побаче.

ВІН. Яка бо ти чудна. Та тепер же на все свобода.

ВОНА. От так-так, і справді, я забула, що тепер ми всі свободні граждани. — Та цур їй, не хочу пити.

ВІН. Стало быть не зовсім практикована. (Штовхає її ліктем і моргає.) Давно?

ВОНА. Не зрозумію...

ВІН. Питаю, давно цим промишляєш?

ВОНА. Шість місяців... Та ти діло кажи.

ВІН. Яке діло?

ВОНА. Чого зупенів мене? Гроші маєш?

ВІН. Ха - ха. Гроші.... *(Виймає з кишені джигета золоті часи з цепочкою.)* Бачиш? Хіба ж це не дорожше ніж гроші.

ВОНА. Крадені.

ВІН. Тс-с... *(Озираючись навкруги.)* Не гомони, почують, і яка бо ти догадлива. Ці часи, я допіру одняв у одного боржуя. А він як підніме гвалт. Я на втеки. Він за мною, я сюда за куц і заховавсь. Чула? побігли доганять вора. Мені здається, що заміст мене, там когось другого злапали.

ВОНА. *(достає з редікуля папириси, дає йому, закурюють.)* То-то, я бачу що ти нашого поля ягода.

ВІН. Звісно. *(Павза.)* Ну як же? Подобається тобі ремество твоє?

ВОНА. *(після павзи.)* Вже подобається чи ні, а як небудь треба прожити. Де в наші часи солодко? Скрізь гірко. Працювати на якихсь боржув-мироїдів, на хвабриках — остогидло... Годі! Тепер на нашій улиці празник.

ВІН. Справедливо, що й казати. Слухай от ти, тай я зараз сказав слово боржуй, а що воно означає?

ВОНА. Що?

ВІН. Еге же, що?

ВОНА. Та хто єго знає. Вчора я була з одним студентом, то він мені щось торочив, а я нічогоіенько не розібрала. Ніби то хранцузи так про між себе говорять. Ще якесь слово поясняв. *(Пригадує)* Про.. Пролітає... Ні Про Італію, чи... О, згадала пролетарій.

ВІН. Хранція і Італія, кажуть наші союзники. За їх здоровля. *(Пе.)* Та проковтни бо капельку. Свя-

те писаніє каже: «вино виселить душу чоловіка.» Цего зілля вже нігде не вкрадеш. Десять карбованців отдав.

ВОНА. Хіба капелиночку. (Пе.) Яка пекуча. Хай їй всячина. І закусити нема чим.

ВІН. Язика маєш то ним і закуси. (Павза.) Так, так. Ти тутешня? Київська?

ВОНА. Ні...

ВІН. Здалека?

ВОНА. Егеж ж.

ВІН. Відкиля ж будеш?

ВОНА. (подумавше.) О, невидно звідциля... Із Волині...

ВІН. Он як!

ВОНА. А ти, значить, в москалях службу одбував?

ВІН. (трохи піднявся і по солдатські приставив руку до козирика.) Так тошпо, моя кралячка.

ВОНА. А ти дальній?

ВІН. О, теж дальний, красуля. І сам здалека і побував на своєму віку ще далі! Де, де я тільки не був! Пів світа обїздив. Що дома було робити. Бараболі їсти? Землі мало.

ВОНА. І на край світа мабуть побував?

ВІН. Хе...Що край світа? Та я й на тім світі був. Всіх святіх і чортів бачив.

ВОНА. (оплеснула руками, здивовано.) Та недурно бо...

ВІН. От тобі хрест. (Христиться.)

ВОНА. Ох, матінко моя! Роскажи ж будь ласка, як то на тім світі. Дуже цікаво...

ВІН. (підморює.) Цікаво кажеш? Ха-а багато розказувати, та нема чого слухати. То я Амерчеку зву тим світом.

ВОНА. А ти в Америці був?

ВІН. Був. Навчився там об своїх земляків, в карти

грати, добре горілку пити. Тепер повернувся до старого краю, а тут не зміг знайти ні родини ні хатини. Нікого нема.

ВОНА. Скажи, на милость. Кажеш в Америці і земляків знав.

ВІН. Чому неznать!.. Чи мало кого знав.

ВОНА. А яка та Америка, чи вона більша од нашого Кліва?

ВІН. Ха - ха! О, далеко більша.

ВОНА. Казали, що там ще якийсь Нев Йорк є. Чи ти бачив его?

ВІН. Нев Йорк? Бачив! Як не бачети! Хто его не зна. В тому городі височенні домини, залізниця на землі й під землею, а людей там, усього світа, видно й не видимо.

ВОНА. Не жартуєш ти часом?

ВІН. Чого мені жартувати? Тай з якої речі я брехав би? Що бачив то й бачив, а чого не видав того й не видав.

ВОНА. Побожися!

ВІН. Побий мене Бог! От як перед Господом!

ВОНА. Скажи будь ласка, а Кравченко Гордій і тепер в Нев Йорку? Чи може теж повернувся до дому?

ВІН. (здивовано.) А ти его хіба знав?

ВОНА. Ні... Не я! Дівчина тут одна его зна.

ВІН. Тутешня чи що? Може твоя подруга?

ВОНА. Та ні!..

ВІН. Далеко живе?

ВОНА. Тут... Недалечко...

ВІН. Яка ж така дівчина?

ВОНА. Чого ти присікався? Та де живе, та яка дівчина. Одні єї тобі мало чи що? (Одвернулась од него.)

ВІН. Слухай, не до жартів мені тепер. Скажи, що їй треба од Гордія Кравченка?

ВОНА. Іди прич од мене.

ВІН. Ну, прошу ж тебе, скажи.

ВОНА. Сама незнаю. З одного села вона з ним чи що. *(Довго дивля ся один другому в очі. Павза.)*

ВІН. Побачитиб мені тую дівчину...

ВОНА. На віщо вона тобі, питаю?

ВІН. Та сказав би, що бачив я Гордія Кравченка.

ВОНА. Як він там? Нічого? Здоров?

ВІН. А що йому станеться! Живий, здоровий, як і ми з тобою!

ВОНА. А ти стало бути, его знаємий?

ВІН. А вже ж знаємий! Та шей приятель... Знаю, знаю!.. У нас, у ночлежних домах, чи мало про між себе знаємих...

ВОНА. *(тихо.)* Звісно таке діло...

ВІН. А що тобі треба самій то? Я ніяк не зрозумію... Повідай. Як зустрінусь з ним — розкажу... Що хочеш передам! Він парняга хороший, добряга.

ВОНА. *(раптово.)* Слухай! Скажи ти ему будь ласка...*(Тихо.)* Ні, ні... не треба.

ВІН. Ну от найми тебе. Е-е, тепер я догадуюсь. Певно ти в него закохана.

ВОНА. Ні...

ВІН. Коли ні, то щож тобі тоді треба від него?

ВОНА. Мені? Мені... Одчепись від мене, чоловіче. Це якась мара.*(Плаче. Поривається йти.)*

ВІН. *(здержує її.)* От тобі й раз! Заспокойся... Чим же я тебе вразив? Кажи, я слухаю.

ВОНА. Побожись, що не скажеш ему, що мене бачив! Побожись, що не повідаєш нікому, що я тобі зараз скажу.

ВІН. Знов божиться? Це мені багато не коштує.... Ну, побожився! Катай!

ВОНА. Перед Господом Богом?! Ёй Богу?

ВІН. Єй Богу!..

ВОНА. Ну, слухай! Скажи ти єму, померла єго ма-
ма, а батька, сестру й брата, Німці забрали в по-
лон.

ВІН. *(схвелеваний не зна що сказати. Опамів.)*
Ти... ти певна в тім?..

ВОНА. Певна.

ВІН. Хто тобі подав тую звістку?

ВОНА. *(поклала єму руку на плече й дивлячись
прямо в очі.)* Побожився, що нікому не скажеш?

ВІН. Побожився...

ВОНА. Сестра я єго...

ВІН. *(мов несамовитий показує на неї пальцем.)*
Ти?.. ти?!!..

ВОНА. *(страшенно перелякана.)* Ой! Господи! Це
ж ти і є мій братік. *(Плаче.)*

ВІН. *(взявшись руками за голову.)* О-о, сестра і
брат — недолюдки. Сестра продав своє тіло. Про-
дає... Гарна торгівля. *(Несамовито сміється.)* ха-
ха-ха!.. Що й говорити гарна... У прокляття... Це-
го ще не доставало... Який глум, який сором... Ха-
ха-ха... Красиву пташку піймав. І хто ж? Брат
рідний. *(Дико озирється на екрани.)* Так... так...
Порішити відразу. *(Непримітно виймає з кишені
револьвер.)* Ослобонити од людського глупу... Так,
так, ліпше буде. *(Ніжно крізь слези.)* Прощай рід-
ная сестро, навіки прощай і коли можеш і мене
прости. В твоїй недолі я, як брат теж повинен. Спо-
кутую свій гріх, спасаюче твоєю молодую душу, твоє
тіло од наруги звіриної. Прости — прощай. *(Обій-
має і цілує її. В туж хвилю приціляється на неї ре-
вольвер.)*

ВОНА. *(замітивши револьвер, хватає єго за руку
і не самовито кричить.)* Ах!! Схаменись!.. *(бо-
ротьба.)* За щож ти мою душу губиш? Чи я винна
в тім?

ВІН. Хтож як не самі ми. До менулого життя нам не вертатись. Коли ти не зуміла поводити себе як слід, як усяка чесна дівчина, то на що ж тоді й світ паскудити?

ВОНА. *(на колінах перед ним.)* Мій братіку, молю тебе, не занести моєї душі. Я ж жива людина й жити бажаю. За що ж, за що?

ВІН. Я не знаю що зо мною діється, що я роблю. Все якось скоїлось так несподівано...

ВОНА. Я вся тримтю. На смерть перелякав.... *(Він підводить її.)* Як запалився. Ти ж не знаєш яким побитом я зупинилась на такій дорозі. Що мене заставило так поневірятись.

ВІН. Я сам не свій. Це проклятуще питво... Несподівана зустріча, одібрали в мене памороки. Заспокойся... Сідай — розкажуй.

ВОНА. Після першого року як тебе забрали до війська, я пам'ятаю ти подав нам о собі вісточку, а далі й замовк. Мислили що тебе й на світі нема. Татко й мама старіють, слабіють, побиваючись за тобою. За хозяйствечком доглядати нікому. Все марно пропадає. Я і Петро ще малі діти. А що ми перетерпіли після того як війна почалась, то одному Богові звісно. В ту ніч як мати померли...

ВІН. *(про себе.)* Мати, бідна мати...

ВОНА. Наші ж козаки підпалили зо всіх кінців наше село і отдали приказ утікати, бо наступає Німець. Не встигли ми опом'ятатись, як ворог лютий окружив нас. Де що огнем неспалило, то він грабував. Татка й брата погнали на роботу, а мене якийсь воєнний взяв в услуженіє... Насміявся потім.... потім прогнав геть!.. Не пила не їла... Удавитись хотіла. *(Пауза.)* На десятий день, наші знов одвоювали село. Але ж я там знайшла одно попілище. Все зруйновано, все попалено.

ВІН. *(про себе.)* Попалено, зруйновано, тими хто братався, цілувався з нами.

ВОНА. Зустріла якусь стару бабу, поїдем, каже, до Кийва... Я тобі місто, говоре, гарне там доставлю. У великому городі в таких мають потребу! Молодим, красивим дівчатам завше робота знайдеться. Я дурна повірила. Куди ж було більше діватись! Поїхала... Поступила сюди... А коли довідалась в яку безадню я попала, то вже було пізно. Я тепер в глибокій ямі розпустива і вже немаю моченьки вилізти з неї на світ божий. Ох, братіку, не я одна тут. Богато є другіх нещасніх, котрі загубили дівочу честь, людську совість, і вже ніколи більше не повернуться до правдивого життя, ніколи. Нема слів котрими можна було б повідати всему мирові про муки молодих загублених квіточок - дівчат та молодниць. Немилосердні властители примушують нас танцювати, реготати, бути веселими перед покупщиками тоді, коли душу обнімає тоска, коли в грудях стремить гострий ніж, серце обливається кровію. Ох, хто ж побаче наші слези, почує нашу мольбу допомогти, хто довідається про нашу тяжку долю...

ВІН. *(п'яний.)* Богато, кажеш, таких... В услуженні, кажели, була... Все попалено, зруйновано... Война.. Ха-ха... Война... Багато, ха-ха-ха!.. *(Павза.)* Тебе не признати... Виросла, повна, біла... Хм... Багато таких... *(Вийма з кишені пляшку. Дріма.)*

ВОНА. А я тебе теж не признала. Скільки мужчин бачила, кожний день, кожний день. Всі однакові... Всі чужі...

ВІН. *(кріз сон.)* Мужчин бачила... однакові... Хм... *(Пляшка пада на землю.)*

ВОНА. *(глядюче на него, замислилась.)* Що сталося з чоловіком... Боже! Та невже ж це мій брат? *(Павза.)* А я? що я таке? Краща? Обох, обох одна дорога.. одна.. *(Схиляється на руки, тихо ридає.)*

ЗАВІСА.

КІНЕЦЬ.

New York, C. Feb. 21, 1918.

П А Р Т И Т У Р И

до українських драматичних творів:

Безталанна, драма в 5 діях	80
Бувальщина, комедія в 1 дії	80
Бурлака, драма в 5 діях	60
Вихованець, комедія в 3 діях	80
Вихрест, драма в 5 діях	80
В неволі темноти, ком. в 3 діях	80
Дай серцю волю, драма в 5 діях	\$1.25
Душогуби, драма в 5 діях	80
Дячиха, комедія в 4 діях	60
Жидівка вихрестка, драма в 5 діях	80
За Немань іду, оперета в 4 діях	\$1.25
Запорожський клад, ком. в 3. діях	\$4.50
Катерина, драма в 4 діях	80
Коханє в мішках, водевіл в 1 дії	30
Мати Наймичка, драма в 4 діях	80
Невольник, драма в 5 діях	\$1.25
Ой не ходи Гриця та на вечерниці, драма в 5 діях	\$1.75
Орися, комедія в 4 вія	60
Панна Штукарка, комедія в 3 діях	60
Пімста жидівки, драма в 5 діях	\$1.25
Повернув ся із Сибіру, драма в 5 діях	80
По ревізії, етюд в 1 дії	50
Пошились у дурні, ком.-опера в 3 діях ..	\$1.25
Сатана в бочці, комедія в 1 дії	80
Сватанє на вечерницях, водевіль в 1 дії	80
Тарас Бульба, драма в 4 діях	80
Хмара, прама в 5 діях	80
Як ковбаса та чарка, то минесь ся і сварка, водевіль в 1 дії	50

Всі замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BOOK STORE

168 EAST 4th ST.,

NEW YORK, N. Y.

ДРУКУЮТЬСЯ СЛІДУЮЧІ УКРАЇНСЬКІ
ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ:

Безвіри, драма в 5-ох діях.

Глитай або Павук, драма в 4-ох діях.

Добрі Діти.

Єврейський 'розвід, драма в 5-ох діях.

Живий Мертвець, жарт в одній дії.

За Волю і Правду або Провокатор, песа
в 5 діях.

Маруся Богуславка, історична драма
в 5-ох діях.

Право і Честь, песа в 5-ох діях.

Сто тисяч, комедія в 4-ох діях.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ ім. Т. ШЕВЧЕНКА
168 E. 4-th St., New York, N. Y.